
Advies inzake doelstellingenboom

25 augustus 2019

De welzijnsraad dankt het stadsbestuur voor de kans die ze de raden geeft om te reageren op het geplande beleid en op de voorliggende doelstellingenboom. Het is een mooi voorbeeld van het voornemen van de stad om de bevolking meer te laten participeren in de beleidsontwikkeling.

We gaan dan ook graag in op deze uitnodiging. We hopen dat het stadsbestuur vervolgens daadwerkelijk aan de slag gaat met onze adviezen.

In de plannen vinden we een aantal punten terug die inspelen op de memoranda die door de verschillende raden en in het bijzonder ook door de welzijnsraad ter voorbereiding van de verkiezingen zijn uitgewerkt. Dat verheugt ons.

Maar we zien ook een aantal problemen of tekorten. De belangrijkste daarvan vindt u terug in de onderstaande nota.

We starten met enkele algemene opmerkingen. In een tweede deel overlopen we de doelstellingenboom en gaan we concreet in op de inhoud.

Aldus wenst de welzijnsraad volgende opmerkingen te maken over de “doelstellingenboom” van de stad Lokeren voor de periode 2020 – 2025:

1. Algemeen

1.1 Onduidelijkheden

De doelstellingenboom zien we als de vertaling van de beleidsnota Lokeren 2.0 in concrete strategische doelstellingen en concrete acties. Beide documenten lopen daarbij naadloos in elkaar over en laten geen ruimte voor interpretatie en onduidelijkheid, zoals dit nu wel het geval is.

Voorbeeld:

Beleidsnota: Er wordt onderzocht of sterker kan ingezet worden op het brugfigurenproject

Doelstellingenboom: De stad zet volgens de noden in op flankerend onderwijsbeleid via brugfiguren,

Het 'voeden' van de doelstellingenboom met de erop aansluitende toelichtingen uit de beleidsnota zou overigens de bedoelingen en inzichten achter bepaalde doelstellingen beter tot hun recht hebben laten komen.

Ook het aangegeven tijdsplan is te weinig uitgewerkt om meedenkende burgers en belanghebbenden een goed zicht op de voortgang bij de realisatie van de doelstellingen te geven. Waar mogelijk moet nu al duidelijk zijn in welke jaarplanning(en) een realisatie zal gebeuren.

Algemeen kan gesteld worden dat de beleidsdoelen te vaag omschreven zijn om ze ten volle op hun merites te kunnen beoordelen en bijgevolg om er passend rond te adviseren.

Anderzijds beschouwen we de vaagheid even zeer als een opportuniteit. Het biedt de kans om de doelen gedurende de komende jaren verder te concretiseren via onderzoek of via overleg met burgers, adviesraden of organisaties.

1.2 Tijdstip

De doelstellingenboom die net voor de vakantieperiode bij de adviesraden toekomt met de vraag om advies te verstrekken voor het einde van die vakantieperiode, is uiteraard niet de beste methode om een maximum aan ideeën bij een maximum aan mensen te genereren.

1.3 Inspraak en participatie

Wanneer we de beleidsnota / doelstellingenboom naast het memorandum leggen dat gezamenlijk door acht adviesraden werd ingediend, dan stellen we vast dat effectief serieuze inspanningen gedaan worden om op dat vlak stappen vooruit te zetten.

In dit memorandum hadden we het onder meer over de doe-democratie waarbij mensen met een groot hart voor de stad hun omgeving zelf mee vorm willen geven. Hieraan wordt tegemoetgekomen door een begin te maken met wijkbudgetten. (Misschien kan aan adviesraden gevraagd worden om een ontwerp van reglement op te maken)

Ook aan bepaalde verzuchtingen van de adviesraden, zoals 'de ondersteuning door een ambtenaar' of 'het krijgen van een plaats op de website van de stad' wordt tegemoetgekomen.

Wel stellen we vast dat de vraag naar een schepen die inspraak en participatie als een expliciet deel van zijn bevoegdheden heeft, vertaald werd naar de aanwerving van een participatie-ambtenaar. Uiteraard stelt zich hier de vraag hoe die functie zal ingevuld worden. De betrokken ambtenaar zal allicht niet de bevoegdheid hebben om alle beleidsbeslissingen met de loupe van de participatietoets te bekijken. En welke link zal die ambtenaar hebben met de adviesraden?

Middelen die erop gericht zijn de betrokkenheid van de bevolking te verhogen hebben ook het voordeel dat ze in heel wat gevallen weinig extra financiële middelen vergen. Zo worden vroegere buurtgerichte inspraakmomenten als 'Besturen met je burens' zeer positief ervaren.

Advies

Aanvulling S01B04P01A04 : "De bevolking – en de adviesraden in het bijzonder – worden jaarlijks geïnformeerd en betrokken bij de BBC aan de hand van een voortgangsrapport, dat op een toegankelijke wijze de gerealiseerde acties van het voorbije jaar en de plannen voor het volgend jaar verduidelijkt en toelicht."

1.4 De attitude van het aftoetsen

We kunnen niet genoeg benadrukken hoe belangrijk het is om alle beleidsbeslissingen op tal van effecten systematisch af te toetsen. De toegankelijkheidstoets (op basis van de 5 B's bereikbaar, beschikbaar, betaalbaar, bekendheid, begrijpbaarheid), diversiteitstoets, armoedetoets, participatietoets, Het betreft hier duidelijk niet alleen het domein welzijn maar alle beleidsdomeinen. Uiteraard is ook de betrokkenheid van de diverse doelgroepen , ervaringsdeskundigen en diensten cruciaal.

Advies

Bij de aanleg/ heraanleg van publieke ruimte en publieke gebouwen is het om cruciaal om te voorkomen dat "ontoegankelijkheid" gecreëerd wordt. We adviseren dan ook om het Ondersteuningsnet Lokeren, woonzorgcentra,... te betrekken van bij de ontwerpfase en om het principe Design for all in alle dossiers te hanteren.

1.5 Ambitie

Uit de formulering van heel wat doelstellingen kan de indruk ontstaan dat de nodige ambitie ontbreekt om er "vollen bak" tegenaan te gaan.

Voorbeelden:

De stad organiseert verder een autonoom vrijwilligerspunt

De stad investeert verder in de werking van het huis van het kind

De stad zet in op preventieve gezondheidszorg

Stad en OCMW promoten sociale tewerkstelling in private bedrijven

Er worden initiatieven genomen om de samenwerking '... ...' te bevorderen

Enz. ...

In al deze gevallen gaat het om inspanningsverbintenissen. Maar wellicht wil de stad niet alleen investeren of organiseren maar ook aantoonbare vooruitgang die hiermee gerealiseerd werd??

Waar het aan ontbreekt zijn dan ook **meetbare** resultaatsverbintenissen. Als de stad als doelstelling heeft "we gaan het SVK promoten", zijn ze dan tevreden met een groei van pakweg 14 woningen op zes jaar?

Het kenmerk van goede doelstellingen is dat ze SMART geformuleerd worden, zijnde Specifiek, Meetbaar, Attractief, Realistisch en Tijdsgebonden. De M van Meetbaar ontbreekt.

Wij zijn er ons van bewust dat dit vooral in sociale materies niet altijd eenvoudig is, zeker niet met het gegeven van een inkanteling van het OCMW, herstructureringen, het om nieuw op te starten aangelegenheden gaat. We hopen evenwel dat jaar na jaar de mogelijkheid om evoluties in de resultaten weer te geven zal toenemen.

Ook: In de mate van het mogelijke kan eerst een visie uitgewerkt worden die dan 'meetbaar' wordt gemaakt.

Suggestie: meetbaar kan ook een vergelijking zijn met de Vlaamse statistische gegevens.

2. De doelstellingen

S01

2.1 Personeel

Het is een positief gegeven dat het personeel dat op welzijn ingezet wordt de voorbije jaren niet afgebouwd werd.

Anderzijds zijn de taken die de betrokken personeelsleden op zich moeten nemen duidelijk toegenomen. Teneinde het werkbaar werk te behouden en de kwaliteit van het geleverde werk niet in gevaar te brengen is een aanpassing van de personeelsbezetting wenselijk. De dienstverlening van de stad moet niet alleen meegroeien met de stad maar ook met het ta-kenpakket dat afgehandeld moet worden.

2.2 Digitalisering

De evolutie van de digitalisering is niet meer te stoppen en past dan ook binnen de doelstelling van het lokaal bestuur om in te zetten op een klantgerichte dienstverlening met focus op modernisering van onthaal – en loketfunctie. Even belangrijk is het om daarbij de toets te maken wat mogelijke gevolgen zijn voor wie niet / nog niet vertrouwd is met de digitale wereld.

Advies

Digitaliseren, aangepaste openingsuren van het stadhuis, werken op afspraak horen bij moderne en efficiënte dienstverlening maar mogen geenszins ten koste gaan van de mogelijkheden van persoonlijke contacten met de burger in het algemeen en de kwetsbare groepen in het bijzonder. Personeel moet daarbij ook voldoende tijd en ruimte krijgen om maximaal outreachend te werken.

S02

2.3 Lagere opcentiemen

Doelstelling S02 wil de financieel sterke positie van de stad bewaken en verder zetten, de ter beschikking staande middelen en actoren efficiënt inzetten, een transparante fiscaliteit, financiële sturing, financieel kostenbewustzijn, aangepaste en realistische beleidskeuzes.

Wie dit leest zal het ermee eens zijn dat de stad Lokeren de bedoeling heeft om de aangevande belastingen van de mensen optimaal te besteden.

Maar dan volgt in de doelstelling de inspanningsverbintenis volgens dewelke “getracht” zal worden om budgettaire ruimte te creëren om een daling van de opcentiemen op de personenbelasting te realiseren.

Advies

Verlagen van de personenbelasting komt enkel de Lokeraars ten goed die belastingen betalen. Kwetsbare groepen vallen hier duidelijk uit de boot.

Gelet op de nog te lenigen noden binnen het sociaal beleid adviseren we om het voordeel van de verlaging van de personenbelasting voor de kwetsbare groepen te compenseren door meer te investeren in welzijn..

S07

2.4 Het bindend sociaal objectief

Onder de doelstelling waarbij Lokeren streeft naar aangenaam en duurzaam wonen, lezen we dat het bindend sociaal objectief “gehandhaafd” blijft.

Meer sociale huisvesting blijft een noodzakelijke schakel in het lokale woonbeleid, niet alleen op basis van de wachtlijst maar ook omdat het aantal sociale woningen daalt als gevolg van grootschalige renovaties van het sociaal patrimonium waarbij geopteerd wordt om het aantal woongelegenheden te verminderen. Van de 1540 in 2010 resteren er in 2017 nog 1401.

Bij ‘decenniumdoelen’ ⁽¹⁾ lezen we daarover het volgende:

“Lokeren is verder verwijderd van het Decenniumdoel dan ooit. Er zijn 461 extra woningen nodig om het doel te bereiken.” (tegen 2020, niet 2024)

Advies

De vertegenwoordigers in de SHM’s dringen er op aan om het aantal woningen terug te brengen op het peil van 2010 en om bij renovaties een gelijk aantal woongelegenheden aan te houden. SHM’s zijn afhankelijk van Vlaamse financiering wat de tijdslijn tussen ontwerp en realisatie eindeloos verlengt. Onderzoek naar mogelijke alternatieve financiering van andere particuliere partners zou een mogelijke oplossing kunnen bieden.

S08

2.5 Sociaal verhuurkantoor

Het is positief dat SVK actief zou gepromoot worden bij eigenaars en kandidaat huurders (vooral bij eigenaars belangrijk dat zij overtuigd raken van de voordelen van het verhuren onder SVK-systeem, bij kandidaat-huurders is vooral bekendheid nodig). Praktijkervaring leert dat op termijn de aandacht voor de woonbegeleiding soms enigszins afzwakt.

¹ Decenniumdoelen is een samenwerking tussen Beweging.Net, Welzijnszorg, Netwerk tegen armoede, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, ABVV, ACV, ACLVB, Minderhedenforum, Christelijke en socialistische mutualiteiten, UitdeMarge en SAM.

Advies

Het stadsbestuur dient via zijn afvaardiging in de bestuursorganen van het sociaal verhuurkantoor aandacht te vragen voor een blijvende en kwaliteitsvolle woonbegeleiding van de huurders, willen we nieuwe eigenaars overtuigen van de meerwaarde van het SVK.

2.6 Woonloket met klantgerichte dienstverlening

Inzake de klantgerichte dienstverlening kunnen wij opnieuw verwijzen naar de bijlage rond de digitalisering.

Gelukkig zijn “plaatsbezoeken waar nodig” in de doelstellingen voorzien. Het is inderdaad aangewezen om mensen actief op te zoeken, outreachend te werken, .. Mensen in armoede bereik je veelal niet met nog maar eens een brief . Voor mensen in armoede kan een presentiebenadering werken: zoek mensen zelf op, wacht niet tot zij bij jou komen.

Deze werkwijze staat mijlenver van digitalisering, integendeel, het is een beweging in de andere richting, is zeer tijdsintensief, maar wel essentieel effectiever. De conditio sine qua non om met resultaat te werken. Er van overtuigd dat Lokeren ‘effectief’ wil werken hopen we dat de hiermee gepaard gaande tijdsintensiviteit bij de toewijzing van de middelen voorzien wordt.

Wat voorlopig niet opgenomen is in de doelstellingenboom maar zeker tot de concrete acties zou moeten behoren is:

01 - De uitbouw van een woonwinkel. Het blijft een loket.

02 - Aandacht om het conformiteitsattest (vereist voor de woningen Sociaal Verhuurkantoor) op termijn en geleidelijk voor alle huurwoningen standaard te maken.

S10

2.7 Armoede en armoedebeleid

Teneinde het belang van een ruime inzet van middelen rond armoede te onderstrepen, willen wij nogmaals de reeds hoger vermelde decenniumdoelen citeren:

“De sterke stijging van de kinderarmoede, de groeiende groep met een betalingsachterstand en het stijgende niveau van budgetmeters moet Lokeren zorgen baren. Deze indicatoren geven ons een blik op de toekomst: een duale samenleving ontwikkelt zich in Lokeren”.

Zie eveneens <https://www.welzijnsraadlokeren.be/verslagen-publicaties> waar het waarom en de voordelen van deze werkwijze beschreven staan.

De opmaak van een armoedeplan is waardevol mits het niet enkel het domein welzijn maar alle beleidsdomein doorkruist en elke schepen mee verantwoordelijk is de strijd tegen armoede aan te gaan.

Advies

De Welzijnraad is vragende partij om het armoede beleid samen met het bestuur, de ervaringsdeskundigen en alle relevante Lokerse organisaties, zoals beschreven in het memorandum van de Welzijnsraad vorm te geven.

Naast de invoering van de armoede toets binnen alle beleidsdomeinen en pleiten we voor een maximale outreachende dienstverlening en een maximaal toegankelijk dienstverlening.

2.8 Gezondheidsbeleid

Als we denken in termen van “welzijn” en “prioriteiten” dan kunnen we moeilijk voorbij aan het begrip “gezondheid”. Vandaar dat de welzijnsraad in haar memorandum ruim aandacht gaf aan de wijze waarop dit kan vertaald worden in een stedelijk gezondheidsbeleid. Jammer genoeg is de aandacht hiervoor – zoals uit de doelstellingboom af te leiden valt – aan de geringe kant.

Elementen die hoe dan ook een plaats in de doelstellingenboom zouden moeten krijgen zijn de samenwerking met de Logo, het dreigend tekort aan huisartsen, het ontbreken van een wachtpost voor huisartsen, de toekomst van het AZL,

Advies

De evolutie van eerstelijnszones aangestuurd door een zorgraad, en later de inbedding in regionale zorgzones, dient in de beleidsdoelstellingen meer aandacht te krijgen. Vertegenwoordiging in de zorgraad dient ernstig te worden genomen (tijdsengagement) omdat dit orgaan in de toekomst een bepalende rol zal spelen in de eerstelijnsaanpak van welzijn en gezondheid.

Dit zijn ook fora waarop de afstemming openbare – particuliere welzijnsorganisaties gebeuren, een taak die ook de Welzijnsraad zich tot doel stelt.

2.9 Toegankelijkheid van rechten

We pleiten ervoor om het advies 2017–01 van de welzijnsraad inzake “Toegankelijkheid van rechten en premies” nog eens door te nemen, teneinde de doelstellingenboom op dit punt passend aan te vullen. (Zie <https://www.welzijnsraadlokeren.be/verslagen-publicaties>)

Zo stellen wij vast dat het geïntegreerd breed onthaal in de doelstellingenboom niet is opgenomen.

Ook het proactief handelen en voorkomen van onderbescherming is niet opgenomen.

Tot slot

Het niet naadloos in mekaar overlopen van beleidsnota en doelstellingenboom evenals het feit dat strategische doelstellingen en acties – wellicht noodgedwongen - afwisselend zeer concreet en zeer vaag zijn, bemoeilijken het formuleren van de best mogelijke adviezen.

Evenwel: diverse signalen zoals het feit dat heel wat elementen uit het memorandum overgenomen werden en de onmiskenbare luisterbereidheid vanuit de stad, laten vermoeden dat dit advies een opstap is naar een samenwerking tussen stad en welzijnsraad die een meerwaarde zullen betekenen voor de beleidsbeslissingen.

Inhoudelijk is de belangrijkste conclusie dat de noden op vlak van welzijn en armoede zeer groot zijn, de begeleidingstrajecten complexer worden, het takenpakket van de medewerkers stelselmatig uitbreidt, ... Het passende antwoord hierop kan enkel gevonden worden via het uitbreiden van de financiële middelen voor het domein “welzijn”.

Voor de welzijnsraad,

Hervé Devos
Voorzitter